

EKONOMİK İSTİSMAR ÖLÇEĞİ'NİN TÜRKÇE GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŐMASI

Dr. Erdiñç KALAYCI¹
Prof. Dr. Ayşe Sezen SERPEN²
Dr. Hasan Fehmi ÖZDEMİR³
Prof. Dr. Veli DUYAN⁴

ÖZET

Bu çalışmada, Ekonomik İstismar ölçeğinin (EİÖ) Türkçeye uyarlanması ve geçerlik ve güvenilirlik incelemelerinin yapılması amaçlanmıştır. Araştırmaya, google formlar üzerinden oluşturulan soru kağıdı ile ulaşılan 18-64 yaş aralığında 340 kişi dahil edilmiştir. Ölçeğın yapı geçerliliğı için doğrulayıcı faktör analizi; geçerlik güvenilirlik için ise Cronbach alfa iç tutarlılık katsayılarından faydalanılmıştır. Ölçeğın iç tutarlılık katsayısı (cronbach alpha değeri) 0,90 olarak bulunmuştur. Alt boyutlar incelendiğinde cronbach alpha değeri “Ekonomik Kısıtlanma” için 0,84 “Ekonomik Sömürölme” için 0,85 olarak saptanmıştır. Uyum İyiliğı Testlerine ilişkin değerler “Comparative Fit Index (CFI)” 0,96, “Adjusted Goodness of Fit Index (AGFI)” 0,94 “Incremental Fit Index (IFI)” 0,96 ve “The Root Mean Square Error of Approximation (RMSEA)” 0,033 olarak belirlenmiştir. Elde edilen sonuçlar EİÖ'nün Türkçe uyarlanmasının ekonomik istismarın ölçülmesinde geçerli ve güvenilir bir araç olarak kullanılabileceğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Şiddet, İstismar, Ekonomik Şiddet, Ekonomik İstismar Ölçeğı.

TURKISH VALIDITY AND RELIABILITY STUDY OF THE ECONOMIC ABUSE SCALE

Dr. Erdinc KALAYCI
Prof. Dr. Ayse Sezen SERPEN
Dr. Hasan Fehmi OZDEMIR
Prof. Dr. Veli DUYAN

ABSTRACT

This study aimed to adapt the Economic Exploitation Scale (EIS) to Turkish and examine its validity and reliability. A total of 340 people between the ages of 18 and 64 years, who were obtained through a questionnaire created through Google forms, were included in the research. confirmatory factor analysis for the construct validity of the scale; For validity and reliability, Cronbach's alpha internal consistency coefficients were used. The internal consistency coefficient (Cronbach's alpha) of the scale was 0.90. When the sub-dimensions were examined, the Cronbach alpha value was found to be 0.84 for "Economic Restriction" and 0.85 for "Economic Exploitation". Values for Goodness of Fit Tests are “Comparative Fit Index (CFI)” 0.96, “Adjusted Goodness of Fit Index (AGFI)” 0.94, “Incremental Fit Index (IFI)” 0.96 and “The Root Mean Square Error of Approximation” (RMSEA)” was determined as 0.033. The results show that the Turkish adaptation of the EIS can be used as a valid and reliable tool for measuring economic exploitation.

Keywords: Violence, abuse, economic abuse, economic abuse scale.

¹ Yozgat Bozok Ün., Sağlık Bilimleri Fak., ORCID ID: 0000-0001-8572-972X, kalaycierdinc@gmail.com

² Ankara Ün., Sağlık Bilimleri Fak., ORCID ID: 0000-0002-6220-4709, aysesezenbayoglu@gmail.com

³ Ankara Ün., Sürekli Eğitim Merkezi (ANKÜSEM), ORCID ID: 0000-0002-0705-8032, hozdemir@ankara.edu.tr

⁴ Ankara Ün., Sağlık Bilimleri Fak., ORCID ID: 0000-0003-4316-5756, duyanveli@yahoo.com

Arařtırma Makalesi/Research Article, Geliř Tarihi/Received: 05/09/2023–Kabul Tarihi/Accepted: 05/10/2023

GİRİŞ

BM Genel Kurulu'nun (2006) 1. maddesi, kadına yönelik şiddeti, fiziksel, cinsel, psikolojik zarar veya kadınların acı çekmesiyle sonuçlanan ya da sonuçlanması muhtemel olan cinsiyete dayalı herhangi bir eylem olarak tanımlamıştır. Bu tanım, şiddetin kaçınılmaz olarak cinsiyetler arasındaki toplumsal eşitsizliklerin doğasında olduğu fikrini vurgulamaktadır (Krantz ve Garcia-Moreno, 2005).

Kadına yönelik şiddet, fiziksel, cinsel ve psikolojik zarara neden olan yakın partner şiddeti ile daha da yaygınlaşmıştır. Dünya genelinde kadınların üçte birinin yaşamları boyunca fiziksel ve/veya cinsel şiddetin bir türüne maruz bırakıldığı öngörülmektedir.

Dünya Sağlık Örgütü (2014), yakın partner şiddetini, yakın ilişkide, mevcut veya eski eşleri ya da sevgilileri tarafından, bir partnerin diğerini kontrol ve güç altında tuttuğu, birey üzerindeki etkisinin uzun ya da kısa süreli olabildiği bir şiddet boyutu olarak tanımlamaktadır. Yakın partner şiddetinin, fiziksel, cinsel, sözel, psikolojik ve duygusal şiddet gibi (Johnson & Ferraro, 2000) farklı çeşitleri olmakla birlikte, bireyin ekonomik zorlamalara da maruz bırakılabileceği süreçlerin de olabileceği ifade edilmektedir. Yakın partner şiddeti ile ilgili yapılan birçok çalışma genel olarak şiddetin fiziksel ve psikolojik istismar ile ilgili boyutlarına odaklanmaktadır. Yakın partner şiddetinin ekonomik istismar boyutu ile ilgili çalışmalar son yıllarda ele alınmaya başlamıştır (Browne, Salomon ve Bassuk, 1999; Moe & Bell, 2004; Riger & Staggs, 2005; Swanberg, Logan & Macke, 2005; Kenney & Brown, 1996; Ptacek, 1997). Bununla birlikte ekonomik şiddetin ortaya çıkardığı sorunların büyüklüğü ve etkisi bilinmesine rağmen, fiziksel veya cinsel şiddete kıyasla bu şiddet biçimine ilişkin mevcut çalışmalar oldukça yetersizdir.

Ekonomik istismar, bir kişinin ekonomik kaynakları edinme, kullanma veya sürdürme yeteneğini kontrol eden, dolayısıyla ekonomik güvenliğini ve kendi kendine yeterlilik potansiyelini tehdit eden davranışları içermektedir. Yapılan çalışmalar incelendiğinde, ekonomik istismar kavramının ekonomik kontrol, ekonomik sömürü ve istihdam sabotajı olmak üzere üç farklı boyutta ele alındığı görülmektedir (Adams, Littwin, & Javorka, 2019; Chowbey, 2017). Aynı zamanda bu kavramı, ortak harcamalara, çocuk bakımına, fatura ödemelerine katkıda bulunmayı reddetme boyutları ile değerlendiren çalışmalar da bulunmaktadır (Adams vd., 2008).

İlk kez 1980'lerin sonlarına doğru ortaya çıkan "ekonomik istismar" kavramının (Pence & Paymar, 1986), günümüzde gerçekleştirilen çalışmalarla birlikte kadınların yaşamları üzerinde ciddi olumsuz etkileri olan farklı bir yakın partner şiddeti boyutu olduğu gösterilmektedir (Adams vd., 2015; Adams vd., 2008; Stylianou vd., 2013; Bryt vd., 2023; Nduka vd., 2023). Ekonomik istismarın, kadının ekonomik anlamda kendi kendine yeterliliğinin azalması, ekonomik baskının artması ve finansal kaynaklara erişimin azalması ile ilişkili olduğu ifade edilmektedir (Adams ve ark., 2015; Hetling vd., 2015; Postmus vd., 2012).

Sıklıkla gizli veya “görünmeyen” bir istismar şekli olan ekonomik istismar (Postmus vd., 2020), istismarcılar tarafından uygulanan güç ve kontrolün bir parçası olarak yıllardır şiddetten hayatta kalan kadınlarla çalışan meslek elemanları tarafından kabul edilip ele alınsa da son zamanlarda araştırmacılar tarafından bir şiddet biçimi olarak değerlendirilmeye başlanmıştır (Stylianou vd., 2013). İstismar faileri, ortak yaşamı paylaştığı kadınların, mali güvenliklerine kasıtlı olarak zarar vererek kendilerine olan ekonomik bağımlılıklarını artırmayı hedeflemektedirler (Postmus vd.,2012). Son zamanlarda ekonomik istismara uğrayan kadınların da fiziksel ve psikolojik istismardan hayatta kalan kadınlar gibi psiko-sosyal destek arama sürecini başlattıkları bilinmektedir (Adams vd., 2008, 2015; Stylianou vd., 2013). Tıpkı diğer istismar türlerinde olduğu gibi, ekonomik istismardan hayatta kalan kadınlarda da depresyon ve anksiyete semptomlarının görüldüğü ve yaşam kalitelerinin düşük düzeyde olduğu görülmektedir (Adams vd., 2018; Haj-Yahia, 2000; Postmus vd., 2012; Voth Schrag, 2015).

Bu çalışmada Adams ve arkadaşları (2019) tarafından geliştirilen Ekonomik İstismar ölçeğinin Türkçeye uyarlanması ve geçerlik ve güvenirlik incelemelerinin yapılması amaçlanmıştır. Türkçeye kazandırılacak bu ölçeğin ilgili alanda (özellikle şiddet türlerini spesifik olarak belirlemek isteyen çalışmalarda) kadınların ekonomik istismara yönelik görüşlerinin belirlenmesi açısından katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

GEREÇ VE YÖNTEM

Katılımcılara Yönelik Tanımlayıcı Bilgiler

Çalışmanın örnekleme, 18-64 yaş aralığında bulunan 340 kişiden oluşmaktadır. Örnekleme Google Formlar üzerinden oluşturulan soru kağıdı ile çevrimiçi platformlar üzerinden kolaylıkla bulunabilen örnekleme uygun örnekleme tekniği (Erkuş, 2013) ile ulaşılmıştır. Araştırmaya katılan katılımcıların %1,5’i ilkokul, %1,8’i ortaokul, %12,7’si lise, %84,1’i üniversite düzeyinde eğitim almıştır. Araştırmaya katılan katılımcıların ortalama 35,13±30,212 yaşta oldukları ve 9,98±9,461 süredir evli oldukları saptanmıştır. Araştırmaya katılanların %72,4’ü çalışmakta, %28,3’ü ise herhangi bir işte çalışmamaktadır. Katılımcıların %55,9’u büyükşehirde, %26,2’si şehirde, %14,4’ü ilçede, %4,1’i köyde yaşadıklarını ifade etmiştir. Araştırmaya katılan kadınların %39,1’i düşük, %21,8’i orta ve %39,1’i yüksek düzeyde gelire sahiptir.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada Adams ve ark. (2019) tarafından kadınların ekonomik istismara yönelik yaklaşımlarını belirlemek için geliştirilen “Revize Edilmiş Ekonomik İstismar Ölçeği” kullanılmıştır. Ölçek 5’li likert türünde bir ölçek olup 14 soru ve iki alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçek “Asla” (0), “Neredeyse Hiç” (1), “Bazen” (2), “Sıklıkla” (3) ve “Çok Sık” (4) seçenekleri puanlanarak değerlendirilmiştir. Ölçek, “Ekonomik sömürü” ve “Ekonomik kısıtlama” olmak üzere iki alt boyuttan oluşmaktadır.

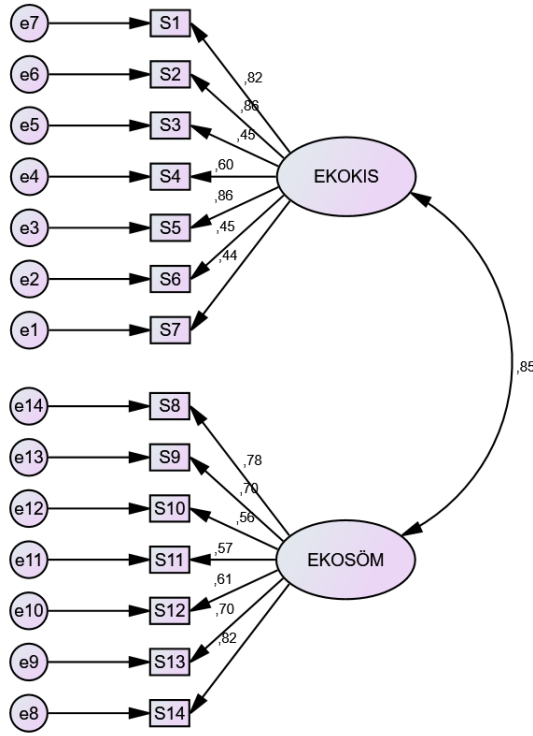
Adams ve arkadaşları (2019), ölçeğin Cronbach alfa değerinin .93 olduğunu, ekonomik istismar alt ölçeğinin ($\alpha = .91$) ve ekonomik kısıtlama alt ölçeğinin ise ($\alpha = .89$) olarak bulunduğunu ve yüksek güvenilirliğe sahip olduğunu belirlemişlerdir. Uyarlama çalışmasına başlamadan önce ölçek sahibi yazarlardan gerekli izinler alınmıştır.

Analizler

Veri toplama işlemi bitirdikten sonra elde edilen verilere yönelik uygun istatistiksel işlemlerin yapılması amacıyla veriler hazır hale getirilmiştir. Verilerin analizi SPSS 23 ve AMOS 26 programları kullanılarak yapılmıştır. Analiz kapsamında Şekil 1. EİÖ doğrulayıcı faktör analizi modeli (standartlaştırılmış değerler) sonuçları ve Tablo 1 DFA Sonucunda Belirlenen Uyum Değerleri sonuçları yapılmıştır.

BULGULAR

Ekonomik İstismar Ölçeği (EİÖ)'nin iki faktörlü orijinal yapısının doğrulanıp doğrulanmadığının belirlenmesi amacıyla 426 kişiden veri toplanmıştır. Veri setinde yer alan kayıp veriler yerine yaklaşık değer atamasında en çok olabirlilik kestirime dayalı Beklenti Maksimizasyonu Algoritması (Expectation Maximization Algorithm) yöntemi kullanılmıştır (Schafer & Olsen, 1998). Ölçek maddelerinin çalışan/geliri olan bireylere yönelik ifadeler içermesinden dolayı, çalışmayanlar (ev emekçisi, işsiz vd.) dışarıda bırakılmıştır. Oluşan nihai pilot uygulama/çalışma grubundan (n=340) elde edilen verilere doğrulayıcı faktör analizi (DFA) yapılmıştır. Analiz sonucunda belirlenen model şekil 1'de gösterilmiştir.

Şekil 1. EİÖ doğrulayıcı faktör analizi modeli (standartlaştırılmış değerler).

Kısaltmalar: EKOKIS: Ekonomik Kısıtlanma, EKOSÖM: Ekonomik Sömürülme

Şekil 1 incelendiğinde, doğrulayıcı faktör analizi (DFA) sonucunda belirlenen ki-kare ve serbestlik derecesi değerlerinin $\chi^2=96,933$, (sd=73, $p<.01$) olduğu ve $\chi^2/sd=1,33$ oranının elde edildiği görülmektedir. Seçilen örneklemden elde edilen bu oranın 3'ün altında çıkması mükemmel uyuma işaret etmektedir (Jöreskog ve Sörbom, 1993; Sümer, 2000; Kline, 2005). Bu araştırmada DFA sonucunda belirlenen model ile veri arasındaki uyumun mükemmel uyuma karşılık geldiği söylenebilir. Diğer belirlenen uyum değerleri tablo 1'de özetlenmiştir.

Tablo 1: DFA Sonucunda Belirlenen Uyum Değerleri

χ^2	sd	χ^2/sd	RMSEA	GFI	AGFI	RMR	SRMR	NNFI	CFI	TLI	IFI
96,933	73	1,33	0,033	0,96	0,94	0,09	0,06	0,98	0,96	0,95	0,96

DFA'da en yaygın kullanılan uyum indekslerinden birinin RMSEA (Root Mean Square Error of Approximation) olduğu söylenebilir. DFA analizinde RMSEA indeksinin 0,05 ve daha küçük bir değer olması model-veri uyumunun bir göstergesidir. DFA'da GFI (Goodness of Fit Index) uyum iyiliği indeksinin 0,90'dan yüksek olması gözlenen değişkenler arasında yeterince kovaryans hesaplandığı ve iyi bir model göstergesi olduğu şeklinde yorumlanmaktadır.

DFA’da AGFI (Adjusted Goodness of Fit Index) değeri 0,80’den yüksek, RMR (Root Mean Square Residual) değeri “0,10”dan ve SRMR (Standardized RMR) değeri “0,08”den daha düşük olması modelin gerçek verilerle uyumu açısından kabul edilebilir olduğu söylenebilir. DFA’da NNFI (Non Normed Fit Index), CFI (Comparative Fit Index), TLI (Tucker-Lewis Index) ve IFI (Incremental Fit Index) değerlerinin 0,95 ve üzerinde olması model veri uyumunun “mükemmel uyuma” karşılık geldiğinin göstergesidir (Vieira, 2011; Çokluk, Şekercioğlu ve Büyüköztürk, 2008; Şimşek, 2007; Sümer, 2000; Hu & Bentler, 1999; Browne ve Cudeck, 1993; Bentler, 1990; Marsh, Balla ve McDonald, 1988; Anderson ve Gerbing, 1984).

DFA’nın temel amacı önceden tanımlanan bir modelin, elde edilen veriler ile uyum düzeyini belirlemektir (Sümbüloğlu ve Akdağ, 2009). Bu bağlamda doğrulayıcı faktör analizi sonucunda belirlenen uyum indekslerine göre EİÖ’nin iki boyutlu orijinal yapısının Türk kültüründe doğrulandığı söylenebilir.

Ölçeğin Cronbach Alpha güvenirlik değerlerine bakıldığında; Ekonomik Kısıtlanma alt boyutu için 0,843, Ekonomik Sömürülme alt boyutu için 0,848 ve Ölçeğin bütünü için elde edilen Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı değerinin 0,903 olduğu görülmektedir. Güvenirlik katsayısı için 0,70 üstü değerler yüksek güvenirlik (Özdamar, 2013) ve genel olarak yeterli (Büyüköztürk, 2014) kabul edilmektedir. Ölçeğin bütünü ve yer alan alt boyutlar yüksek güvenirlik düzeyine sahip ve özgün hali ile uyumludur.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Yukarıda aktarılan bulgular değerlendirildiğinde, 14 maddeden oluşan Ekonomik İstismar Ölçeğinin geçerli ve güvenilir bir ölçek olduğu söylenebilir. 5’li likert tipinde olan ölçekten alınan yüksek puan maruz kalınan ekonomik istismarın yüksek olduğuna, düşük puan ise ekonomik istismarın az olduğunu işaret etmektedir. Bununla birlikte ölçekte herhangi bir ters madde bulunmamaktadır.

Ölçek iki alt boyuttan oluşmaktadır. İlk alt boyut olan “Ekonomik Kısıtlama”, kadınların eşleri tarafından temel ihtiyaçların alınmasında paraya sahip olmalarında engellenmelerine, erkeklerin eşlerine parayı kullanma sürecinde baskı uygulamalarına, erkeklerin eşlerinden parayı saklamalarına ve kadınların işe girmelerine engel koymalarına ilişkin maddeleri içermektedir. Bu kapsamda, “Ekonomik Kısıtlama” alt ölçek boyutunda, “İhtiyaç duyduğunuz gıda, giyecek ve diğer ihtiyaçlar için gereken parayı size vermez.”, “Sizi kendisinden para istemek zorunda bırakır.”, “Harcadığınızı paranın fiş faturasını ister.” gibi maddeler bulunmaktadır. İkinci alt boyut olan “Ekonomik Sömürülme” ise, adından anlaşılacağı gibi, erkeklerin kadınların paraları üzerinde hak sahibi olma, haksız ve gereksiz harcamalar yapmak gibi maddelere işaret etmektedir. Bu çerçevede, bu alt ölçek boyutunda, “İstemediğiniz halde paranızı onun ihtiyaçlarını karşılamaya zorlar.”, “İzniniz olmadan kendi adına bir şeyler satın alır ve sizi borca sokar.” gibi ölçek maddeleri bulunmaktadır.

Kadınların ekonomik istismara yönelik tutumlarını ölçen “Revize Edilmiş Ekonomik İstismar Ölçeği”nin Türkçeye uyarlanarak, geçerlik ve güvenilirlik analizlerinin yapıldığı bu araştırmadan elde edilen veriler ölçeğin orijinali olan ve 2019 yılında Adams ve ark. tarafından yapılan çalışmadaki sonuçlar ile paralellik göstermektedir. DFA sürecinde verilerin ilişkisini analiz etmek kullanılan değerlerden en önemlisi χ^2 'nin serbestlik derecesine oranıdır (χ^2/sd). Bu oranın “3’ün altında olması mükemmel”, “5’in altında olması ise kabul edilebilir düzeyde uyumun göstergesi” olarak kabul edilir (Hu ve Bentler, 1999). Sonuçlara bakıldığında bu oranın 1,33 ($96,933/73=1,33$) olduğu görülmektedir. Ölçeğin orijinal versiyonunda ise bu oran 1,74 ($125,84/72=1,74$) olarak bulunmuştur (Adams ve ark., 2019). Verilerin uyumunu değerlendirmek için kullanılan diğer kriterler CFI (Comparative Fit Index), GFI (Goodness of Fit Index), RMSEA’dır (Root Mean Square of Approximation). RMSEA için .08 ve altı (Cole, 1987), CFI için .90 ve üzeri, GFI için .85 ve üzeri (Loehlin, 2004) kabul edilebilir değerler olarak gösterilmektedir. Mevcut çalışmada RMSEA, GFI ve CFI değerlerinin de kabul edilebilir sınırlar içerisinde yer aldığı görülmektedir.

Ölçeğin orijinal versiyonunda iç tutarlılık katsayısı (cronbach alpha değeri) 0,93 iken, bu çalışmada ise 0,90 olarak bulunmuştur. Alt boyutlar incelendiğinde cronbach alpha değeri orijinal ölçekte “Ekonomik Kısıtlanma” için 0,89 “Ekonomik Sömürülme” için 0,91 bulunmuştur. Ölçeğin bizim çalışmamızda bu değerler sırasıyla 0,84; 0,85 olarak saptanmıştır.

Ölçek verilerinden elde edilen analiz sonuçları, ölçeğin güvenilir olduğuna ve Türk toplumuna uygun olduğunu ilişkin önemli kanıtlar sunmaktadır. Ulaşılan bu kanıtlar bize ekonomik istismara yönelik tutum ölçen “Ekonomik İstismar Ölçeği” Türkçe uyarlamasının kadınların ekonomik istismara yönelik tutumlarının ölçülmesinde geçerli ve güvenilir bir araç olarak kullanılabileceğini göstermektedir.

KAYNAKÇA

- Adams, A. E., Sullivan, C. M., Bybee, D., & Greeson, M. R. (2008). Development of the Scale of Economic Abuse. *Violence Against Women*, 14, 563–588. <http://dx.doi.org/10.1177/1077801208315529>.
- Adams, A. E., Beeble, M. L., & Gregory, K. A. (2015). Evidence of the construct validity of the Scale of Economic Abuse. *Violence and Victims*, 30, 363–376. <http://dx.doi.org/10.1891/0886-6708.VV-D-13-00133>.
- Adams, A. E., Littwin, A., & Javorka, M. (2019). The frequency, nature, and effects of coerced debt among a national sample of women seeking help for domestic violence. *Violence Against Women*. Advance online publication. <http://dx.doi.org/10.1177/1077801219841445>.
- Anderson, J.C. ve Gerbing, D.W. (1984). The effect of sampling error on convergence, improper solutions, and goodness of fit indices for maximum likelihood confirmatory factor analysis *Psychometrika*, 49, 155-73
- Bentler P.M. (1990). Comparative fit indexes in structural models. *Psychol Bull*, (107)2, 238-246
- Browne M.W., & Cudeck R. (1989). Single sample cross-validation indexes for covariance structures. *Multivariate Behavioral Research*, (4)24, 445-55.

- Browne, A., Salomon, A., & Bassuk, S. S. (1999). The impact of recent partner violence on poor women's capacity to maintain work. *Violence against women*, 5(4), 393-426.
- Byrt, A., Cook, K., & Burgin, R. (2023). Addressing Economic Abuse in Intimate-partner Violence Interventions: A Bacchian Analysis of Responsibility. *Journal of Family Violence*, 1-15.
- Büyüköztürk, Ş. (2014). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Pegem Yayıncılık.
- Chowbey, P. (2017). Women's narratives of economic abuse and financial strategies in Britain and South Asia. *Psychology of Violence*, 7, 459-468. <http://dx.doi.org/10.1037/vio0000110>.
- Çokluk, Ö., Şekercioglu, G., ve Büyüköztürk, Ş. (2010). *Sosyal bilimler için çok değişkenli istatistik*. Pegem Akademi.
- Haj-Yahia, M. M. (2000). Wife abuse and battering in the sociocultural context of Arab society. *Family process*, 39(2), 237-255.
- Hetling, A., Stylianou, A. M., & Postmus, J. L. (2015). Measuring financial strain in the lives of survivors of intimate partner violence. *Journal of interpersonal violence*, 30(6), 1046-1064.
- Hu, L.T., & Bentler, P.M. (1999). Cut off criteria for fit indexes in covariance structure analysis: conventional criteria versus new alternatives. *Structural Equation Modeling: A Multidisciplinary Journal*, (6)1, 1-55.
- Johnson, M. P., & Ferraro, K. J. (2000). Research on domestic violence in the 1990s: Making distinctions. *Journal of marriage and family*, 62(4), 948-963.
- Jöreskog, K.G. ve Sörbom, D. (1993). *Lisrel 8: structural equation modeling with the simplis command language*. Erlbaum Associates Publishers.
- Kenney, C. T., & Brown, K. R. (1996). Report from the front lines: The impact of violence on poor women. NOW Legal Defense and Education Fund.
- Krantz, G., & Garcia-Moreno, C. (2005). Violence against women. *Journal of Epidemiology & Community Health*, 59(10), 818-821.
- Kline, R.B. (2005). *Principles and practice of structural equation modeling*. The Guilford Press
- Marsh, H.W., Balla, J.R. ve McDonald, R.P. (1988). Goodness-of-fit indices in confirmatory factor analysis: the effect of sample size. *Psychological Bulletin*, (103)3, 391-410.
- Moe, A. M., & Bell, M. P. (2004). Abject economics: The effects of battering and violence on women's work and employability. *Violence Against Women*, 10(1), 29-55.
- Nduka, C. C., Omuemu, V., Adedayo, T., Adogu, P., & Ifeadike, C. (2023). Prevalence and correlates of economic abuse among married women in a Nigerian population. *Journal of interpersonal violence*, 08862605231198244.
- Özdamar, K. (2013). *Paket programlar ile istatistiksel veri analizi* (9. Baskı). Nisan Kitabevi, 1. Cilt.
- Postmus, J. L., Plummer, S. B., McMahon, S., Murshid, N. S., & Kim, M. S. (2012). Understanding economic abuse in the lives of survivors. *Journal of interpersonal violence*, 27(3), 411-430.
- Postmus, J. L., Hoge, G. L., Breckenridge, J., Sharp-Jeffs, N., & Chung, D. (2020). Economic abuse as an invisible form of domestic violence: A multicountry review. *Trauma, Violence, & Abuse*, 21(2), 261-283.
- Ptacek, J. (1997). What Trouble I Have Seen: A History of Violence Against Wives. *Contemporary Sociology*, 26(3), 357.
- Pence, E., & Paymar, M. (1986). *Power and control: Tactics of men who batter*. Duluth: Minnesota Program Development.

- Schafer, J. L. & Olsen, M. K. (1998). Multiple imputation for multivariate missing-data problems: A data analyst's perspective. *Multivariate Behavioral Research*, 33, 545-571.
- Staggs, S. L., & Riger, S. (2005). Effects of intimate partner violence on low-income women's health and employment. *American journal of community psychology*, 36, 133-145.
- Stylianou, A. M., Postmus, J. L., & McMahon, S. (2013). Measuring abusive behaviors: Is economic abuse a unique form of abuse?. *Journal of interpersonal violence*, 28(16), 3186-3204.
- Swanberg, J. E., Logan, T. K., & Macke, C. (2005). Intimate partner violence, employment, and the workplace: Consequences and future directions. *Trauma, Violence, & Abuse*, 6(4), 286-312.
- Sümbüloğlu K. ve Akdağ B. (2009). İleri biyoistatistiksel yöntemler. (Birinci Baskı). Ankara: Hatipođlu
- Sümer, N. (2000). Yapısal eşitlik modelleri: Temel kavramlar ve örnek uygulamalar. *Türk Psikoloji Yazıları*,(3)6, 49-73
- Şimşek, Ö.F. (2007). Yapısal eşitlik modellemesine giriş: Temel ilkeler ve LISREL uygulamaları. Ekinoks Yayınları
- Vieira A.L. (2011). Preparation of the analysis. *Interactive LISREL in practice*. (First Edition). Springer,
- Voth Schrag, R. J. (2015). Economic abuse and later material hardship: Is depression a mediator? *Affilia*, 30(3), 341-351.